

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

§. 3. De morali peccatorum externorum unitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

P rimum temporis divisione interveniente: brevitatis enim temporis intermedii, vel etiam ipsa ejusdem temporis continuitas non impedit actuū externorum distinctionem. Unde si quis eidem plura successivè, nullâ vel modicâ temporis morâ interjectâ, infligat vulnera, plura infligat oscula, plures blasphemias, perjurias, detractiones, convitia &c. proferat unumquodque eorum est peccatum per se.

§. III.

De morali peccatorum externorum unitate.

576. Etsi res physicè considerata ita, ut dixi, se habeat, moraliter tamen & in ordine ad Confessionem longè aliter se habet. Pro cuius decisione multùm refert scire, habeantne illa opera externa aliquam inter se connexionem & subordinationem ad unum aliquod opus externum, tanquam ad finem, ponendum; an verò singula eorum sint in suo genere absolutè & adæquatè completa, & habeant se ad invicem planè disparatè. Hoc enim nisi diligenter observetur, necesse est, ut gravis inde in numero externorum actuū exponendo enascatur difficultas ac molestia, quæ alioqui potuisset esse procul.

577. Actiones igitur externæ, ordinatæ ad unius operis externi executionem, sunt idem numero peccatum cum ipso illo opere, etsi hoc non consumetur. Est communis. Et ratio est: tum quia, etsi plures sint actiones, habent tamen unitatem finis, cum omnes ad idem v.g. homicidium, fornicationem &c. ordinentur: tum etiam quia si continentur usque ad ipsius operis intenti consumma-

tionem, non constituunt diversum peccatum; unde nec constituent, etsi opus ipsum quacunque ex causa non mandetur executioni: alioqui si ante operis executionem fuissent plura peccata, non possent etiam posita executione in unum coalescere. Sed neque eadem illæ operationes externæ moraliter multiplicantur per brevem interruptionem physicam, & interpositionem aliarum: in moralibus enim non habetur ratio brevis alicujus interruptionis: & ideo sicut actus omnino continui seu non interrupti reputantur pro eodem peccato, ita etiam reputantur, licet non nihil diè continentur seu interrumpantur. Quare, qui per aliquot dies quærit modum, quo puellâ, quam perditè amat, potiatur, unum fornicationis peccatum committit, nec debet actus, usque ad executionem operis intenti intermedios, declarare.

578. Excipe tamen I. nisi actiones intermedias propriam & distinctam speciem malitiam contineant: tunc enim licet præcisè ratione illius ad unum opus externum subordinationis & connexionis non sit aliud distinctum peccatum, erit tamen ratione propriæ malitiæ. Et ideo si quis computationem, ludum prohibitum ordinet ad omissionem Sacri, homicidium, furtum &c. non est satis explicare omissionem Sacri, aut furtum: cum tamen, si quis pluribus vulneribus infligit alterum occidat, satisfaciatur dicendo: *occidi alterum*: ita ut saltem ordinariè non sit necesse addere, se etiam vulnera infligisse.

579. Excipe II. Nisi aliâ personâ mediante finem intentum acquirere curaverit, id enim est directa inductio pro-

ximi

ximi ad peccatum: quod est novum peccatum scandali, specie distinctum ab eo, quod in eadem materia fieret à teipso. Debes ergo explicare non tantum te usum fuisse alterius operâ ad tale peccatum perpetrandum, quem ad illud induxisti, sed etiam ipsius peccati, ad quod illum induxisti, speciem. Quod si autem plurium simul, quos ad talis peccati perpetratiorem pertraxisti, operâ utus sis, non est necesse, ut distinctè explices eorum numerum & conditionem: sed satis est, si in confuso dicas, te plurium operâ usum fuisse, juxta dicta supra de scandalo: nisi fortè peccata, quæ illi fecerunt, differrent specie inter se vel propter diversam personæ inductæ conditionem, ut si utaris operâ filii ad occidendum patrem inimicum tuum: vel nisi propter distantiam temporis aut interruptionem moralem inductiones illæ juxta dicenda essent plura peccata: v.g. si prius induxisti Petrum, Paulum verò post mensem ad occidendum, sunt duo peccata numero distincta, speciatim explicanda: at si simul eodem actu induxisti plures, vel etiam separatim, sed unum dependenter ab alio, ita ut non judicentur moraliter esse plures numero actus, moraliter unum tantum peccatum est, quod satis explicatur dicendo: *Induxi plures ad furandum, fornicandum &c.*

580. Sed quid? si finem tui pravi propositi assecutus es, eritne satis explicare finem v.g. te fornicatum esse? an verò necesse erit, etiam ipsum tempus, quo finem illum procurâsti, declarare? Ajunt aliqui, hoc secundum non esse necessarium. Quare satis est, si actum ipsum explices, & dicas, te esse fornicatum:

R. P. Sroz Trib. Pœnit.

quod equidem probo, si tempus illud intermedium notabiliter non interrumpatur: alioquin enim, si inter unum & alterum opus externum, quod ad unius finis consecutionem ordinâsti, longa intercedat mora, non censentur ea opera tam distantia retinere moralem unitatem, ad constandum unum peccatum sufficientem, & ideo, ut superiori numero dixi, speciatim sunt explicanda.

581. Quanquam consultum est, dictum tempus exprimere, etsi moraliter non interrumpatur: sic enim vel manifestantur ipsæ interruptiones, quæ humano modo evenire solent, vel declaratur ipsa habitualis persistentia peccati, juxta dicta n. 567. Somnus tamen (ut hoc obiter addam) prandium & aliæ similes communes & ordinariæ actiones non censentur moraliter & humano modo interrumpere operationes malas, ad unum finem malum ordinatas: quod declarari potest exemplo celebrantis Missam: si enim Missa interrumpatur per concionem, & Sacerdos interim dormiat, repetatque post eum somnum intentionem sacrificandi, hæc posterior intentio, licet physicè sit alia à priori, moraliter tamen non est multiplex: adhuc enim Sacerdos ex una eademque intentione sacrificare dicetur. Quapropter si longo tempore, modo moraliter non interpolato, eundem finem procures, poteris dicere, te per duos v.g. menses ejusdem puellæ congressum procurâsse.

582. Jam quod attinet ad alterum genus externarum actionum, de quibus n. 576. earum scilicet, quæ non sunt subordinatæ, ex quandoque per physicam etiam brevem interruptionem multiplici-

R r cantur;

P. 1
 111
 Poer

cantur; quandoque verò non: id quod videtur esse juxta communem omnium sensum, quo de quavis actione humana loquimur, quam sæpe appellamus unam, etsi physicè interrumpatur: sic enim una elemosyna vocatur, unum opus bonum, etsi physicè sæpiùs interrumpatur interrogando & respondendo, salutando, & refalutando: nec Missa amittit suam unitatem, etsi concione interrumpatur. Cur non igitur & peccatum externum ob similes breves interruptiones suam unitatem retinere poterit? sanè si peccata merè interna, non obstante brevi interruptione physica, habent unitatem moralem, etiam externa habere poterunt.

583. Ut autem cognoscatur, quando moralis unitas ejusmodi actionum externarum per physicam interruptionem tollatur, quando non; certa & in universalis regula tradi nequit. Generatim tamen, quæ temporis interruptio non sufficit ad moralem peccatorum interiùs consummatorum pluralitatem, eadem etiam non sufficit ad actus, qui exteriùs consummantur, moraliter multiplicandos: quod vel maximè locum habet in operibus ad eundem finem obtinendum ordinatis: nam in reliquis præcipuè ad eorum qualitatem & circumstantiam attendendum est, & ex iis juxta communem sensum & usum circa pluralitatem vel unitatem ipsarum actionum judicandum. Sed rem hanc nonnullis exemplis declaremus. Igitur

584. Comestio carnis die vetito, si fuerit duplex, duplex erit peccatum: unum, si fuerit una: hæc autem unitas, aut pluralitas non est colligenda ex continuatione, vel carentia interruptionis, vel ex

sola physica interruptione, imò nec ex sola temporis vicinitate, sed ex aliis circumstantiis. Nam, etsi quis prandium interrumpat lectione epistolæ, novorum, aut alio negotio, & ab his statim ad illud revertatur, adhuc in communi æstimatione censetur esse una comestio. Quæ ergo mora facit, ut comestio interrupta censetur non amplius esse una, sed duplex, etiam facit, ut si sit prohibita, sit duplex peccatum. Sic nimirum etiam Sacrum, licet interrumpatur concione etiam bene longâ, non amittit suam unitatem: & ideo si Sacerdos id legat in statu peccati mortalis, non debet eam interruptionem explicare. Quin & Communio seu susceptio Evcharistæ non multiplicatur præcisè per interruptionem physicam: nam si Sacerdos, postquam sumsit species Evcharisticas, communicet populum, & inde etiam fragmenta minorum hostiarum absumat, inter hanc & illam sumptionem sæpe longius tempus intercedit, quàm inter Communionem trium Missarum in nocte Nativitatis Domini continuè lectarum; & tamen in hoc casu est triplex communio, in illo tantum una. Hinc si Sacerdos peccati mortalis sibi conscius communicet in posteriori casu, committit tria peccata, in priori tantum unum. Quod totum ex morali prudentum judicio, qualitatem actionis & circumstantias considerantium, pendet.

585. Atque ex his etiam cum proportionem judicandum est de unitate & pluralitate aliorum peccatorum externorum. Nam si quis ex intentione committendi homicidium, emat gladium, iter etiam longius suscipiat, inimicum deprehensum

sum percutiat, vulneret, & denique etiam occidat, unum peccatum committet, etsi interea actiones illae externae sapius etiam per somnum, confabulationem, aut alia negotia fuerint interruptae. Similiter unum peccatum committit, I. Qui uno irae impetu sapius eundem percutit & vulnerat. II. Qui in eandem personam uno irae furore plures injurias aut contumelias congerit, licet interponat aliqua verba ad contumeliam non pertinentia. III. Qui uno velut contextu graviter etiam in diversa materia ejusdem famam laedit, licet data occasione detractionem aliquantum interrumpat. IV. Qui plures maledictiones in eundem jactat. V. Qui eodem blasphemiae impetu & calore DEUM blasphemat, etsi post modicam interruptionem blasphemiam repetat bis, ter, sapius. VI. Qui animo copulae fornicariae habendae frequentat (etsi non nihil interrumpat) tactus impudicos, oscula, & sermones turpes. Imò VII. qui eadem turpia opera exercet statim post copulam illicitam, absque animo eam iterandi; licet enim alioquin ejusmodi actus seorsim à copula suam habeant malitiam omnino diversam à copulae malitia, tamen ad copulam ordinantur velut praebula quaedam, & dispositiones (si praecedant) vel, si sequantur, ut complementa copulae & delectationis praecedentis. VIII. Qui statim à copula turpi exercita de eadem delectatur: nam & haec delectatio est naturale quoddam complementum praecedentis copulae. IX. Qui Sacramentum Eucharistiae pluribus successivè ministrat in mortali peccato constitutus, si quidem (ut non pauci volunt) tale ministerium sit mortale.

Et X. probabiliter etiam, qui successive plures confitentur, unum post alterum absolvit in statu peccati mortalis. Hinc qui similia patravit, satisfacit, si dicat, se blasphemasse, pejerasse, notabiliter alterius vel aliorum famam laesisse, vulnerasse, pluribus Eucharistiam una continuata vice distribuisse, plurimum Confessiones excepisse & absolvisse &c. quia plures illae blasphemiae, perjuriae, detractiones &c. etsi physicè sint plura peccata, moraliter tamen sunt tantum unum: sic enim humano modo aestimari solet.

586. Aliud est de eo. I. qui tactus & oscula frequentat non ex intentione copulae: sunt enim adhuc distincta peccata, & specialiter in Confessione explicanda, etsi postea sequatur copula. II. qui alterum percutit, vulnerat graviter, absque animo occidendi: nam & haec vulneratio, & percussio distinctum est peccatum, etsi postea ex nova voluntate re ipsa occidat. III. qui moram tam modicam, ut alioqui non sufficiat ad moralem alterius actus pluralitatem, interpositam, illicitam copulam exercet cum eadem, vel pluribus feminis. IV. qui plures continuè occidit. Hinc qui talia commisit, debet eorum numerum, v. g. copularum, occisionum &c. distinctè exprimere: quia haec actiones sunt omnino diversae, in sua specie completae, & totales, neque ullam inter se, sive in morali hominum aestimatione, sive ex agentis intentione, ad unam & eandem actionem finalem habent connexionem & dependentiam. Videri circa haec potest Lugo, qui à n. 544. praedicta exempla fere omnia adfert, & fusè prosequitur. Nobis sufficiat ea attulisse; ex iis enim quisque

prudens etiam in alijs casibus judicare poterit de pluralitate vel unitate numerica peccatorum: quæ cum moralis sit, pendet multum, ut dixi, ex qualitate actionis, & ejus circumstantiis; hæ enim fundamentum præbent ad decernendum, sitne actio una moraliter, an multiplex.

587. Illud solum hic obiter addendum est, fieri posse, ut, licet mora notabilis non intercedat, transeat quis ad aliam peccati speciem, quæ proinde specialiter sit in Confessione explicanda, v. g. si Petri absentis famam læsisti, & eo superveniente à detractioe non destitisti, duo peccata specie distincta commististi: nam detractio præcedens, & contumelia sequens non possuat ad unum peccatum faciendum uniri propter solam temporis suceffionem immediatam: sicut nec percussio simplex præcedens, facta sine animo occidendi, unum esset peccatum cum occisione postea secuta ex alia nova voluntate, ut dixi, n. 586. & ideo præter verbera etiam ipsa occisio esset Confessori aperienda.

§. IV.

De pluralitate numerica malitia in eodem actu.

588. Ex dictis facile est colligere, quomodo actus physicè plures constituent unum moraliter peccatum, & sint in Confessione sine fastidio explicandi. Nunc breviter illud quoque declarandum est, an in eodem actu possint plures malitiæ contineri, & quo pacto oporteat eum actum Confessori aperire: solet nimirum quandoque contingere, ut unus eodemque externus actus circa plura obje-

cta versetur: v. g. subinde unâ bombardæ explosione quatuor vel plures occiduntur; una detractioe plurium fama laceratur &c. Quæstio jam est, an, sicut certum est, in uno eodemque actu externo v. g. contra votum castitatis, aut audiendi Missam die festo &c. duas repetiti malitias specie distinctas, ita etiam in eodem actu reperiantur quandoque plures malitiæ solo numero diversæ.

589. Multum in hac controversia complananda laborant Theologi morales & Scholastici. Et Vasq. quidem *T. 4. m. 3. p. 9. q. 1. a. 1. dub. 4. n. 4.* Azor. *T. 1. l. 4. c. 4. q. 3.* Dian. *p. 1. tr. 7. R. 17. §. 29. & p. 3. tr. 4. R. 164. & p. 9. tr. 9. R. 55.* & alij apud ipsum dicunt: eundem actum physicum continere malitias morales numero diversas pro pluralitate objectorum simul volitorum, & solo numero differentium. Ratio est: tum quia quodlibet objectum ex se aptum est ad derivandam malitiam in actum: & ideo si plura sint objecta & ut plura intendantur, suam in actum malitiam transfundent: tum quia si unus actus est capax plurium malitiarum specie distinctarum, cur non & solo numero?

590. Benigniores quidem sunt Suar. *m. 3. p. T. 4. D. 22. f. 5. n. 33.* Laym. *l. 1. tr. 3. c. 3. n. 2.* Fill. *tr. 21. c. 8. n. 320.* qui existimant, in uno eodemque actu malitias ex objectis solo numero distinctis non multiplicari. Verum in ordine ad praxin Confessionis rectè & expeditè instituendæ sententia est hæc profus inutilis: adhuc enim ejus auctores docent, nihilominus explicandam esse pluralitatem objectorum, eò quod sint circumstantiæ notabiliter aggravantes, & vel